

Sămănătorul

Revistă Săptămînală

Supt îngrijirea d-lor :

AUREL C. POPOVICI

PENTRU PARTEA POLITICĂ.

D. ANGHEL, ST. D. IOSIF, M. SADOVEANU, C. SANDU-ALDEA, ION SCURTU

PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI

PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

- I. SCURTU. — Analfabeția în mișcarea noastră culturală.
C. SECHEAN. — Nu-i chin. — Inserase (poezii postume).
AL. G. DOINARU. — Gazetarul (schiță).
C. F. — Torquato Tasso (de Goethe; act II, scena I).
IVAN TURBINĂ. — Insemnări din Paris (de Mark Twain).
D. N. CIOTORI. — Vinătorul de urși (de Björnstjene Björnson;
trad. după original).

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI

EXEMPLARUL :

În țară . . . 20 bani
În străinătate 25 „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 10 lei
În străinătate . 12 „

„MINERVA“

Institut de Arte Grafice și Editură
B-dul Academiei, 3. — Edgar Quinet 4
BUCUREȘTI

A apărut:

PESCAR DE ISLANDA

ROMAN DE
PIERRE LOTI

TRADUCERE DE
C. SANDU-ALDEA

Prețul: Lei 1.50

De vânzare la toate librăriile din țară

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : B-dul Academiei, 3, Strada Edgar Quinet, No. 4. BUCUREȘTI	ABONAMENTUL ANUAL În țară . . . . . 10 lei În străinătate 12

ANALFABEȚIA ÎN MIȘCAREA NOASTRA CULTURALA

Pe vremuri, d. Titu Maiorescu biciuia, cu recunoscuta-î competență și autoritate, în stilul d-sale academic, senin și cumpătat, «beția de cuvinte» ce se 'ncuibase în parte din literatura noastră. De-atunci au trecut ani și zeci de ani. Pierit-a sămînța uritei patimi? Din nenorocire, nu numai că nu a pierit, dar, ca buruenile otrăvite pe marginile ogoarelor hrănitoare, — a sporit mereu.

Ne avem și noi, cei de astăzi, soiul rău de pătimași ai beției cuvintelor pe cari nici o teorie anti-alcoolică nu-î poate lecu. Astfel, cutare loquace și poligraf director al «Convorbirilor critice», agregat, ori mai corect des-agregat universitar, fost poet și prozator, critic «teoretic» și «practic», estet anti-estetic, scriitor politic ce-și bate joc de orice politețe, etc. etc., ori cutare faimos anonim ca O. C. T. sau A. B. C. Tăslăuanu, administrator și agent de reviste în Sibiu, sînt tipuri clasice ale vițiului pe care d. Maiorescu căuta să-l stîrpească pe vremuri. Ba unii dintre pătimașii de-acuma ai blestematului vițiu literar, precum pomenitul A. B. C., și-au întrecut înaintașii, izbutind să creeze, pe lângă beția cuvintelor, o adevărată analfa-beție culturală, ale cărei simptome sigure sînt părăsirea pripită a băncilor școalei, detestarea studiilor academice, lipsa orî-cărui talent și pretenția posesiunii tuturor talentelor, improvizarea trufașe în sociologi, cari se opresc la «pag, 1, pasajul 1, rîndul 1» al vr'unei opere străine citată și necitită, apoi diferite localizări și traduceri din limbî necunoscute, prin altele necunoscute, într'o romînească tot așa de necunoscută — vai de celebrul Björnson! — și în sfîrșit permanente friguri ale grandomaniei.

Curios este că tocmai astfel de analfabeți culturali vorbesc mai des despre analfabetismul biet neamului nostru și uită că e de o sută de ori mai bine să ai «un car de minte» de cît o teleagă de cărți rumegate cu rîvnă de analfabet.

Cînd bolnavii literari de acest soi, cocoțați în fruntea vr'unei re-

viste, aū avut norocul să nu fie luați în seamă ani de-a rîndul, iar apoi, fără de veste, să provoace un zgomot intern prin aruncarea vr'unei pietre a ignoranței în fîntîna opiniei publice, spre cazna înțelepților, — ține-te cetitorule, că neamul romînesc piere, dacă nu-l vei admira pe analfabetul cultural! Pentru acesta, ori-ce pregătire științifică cinstită, ori-ce muncă pozitivă modestă, ori-ce critică severă, ori-ce manifestare a dreptei judecări este o primejdie, o «reacțiune» împotriva singurului salvator nectar al analfabeției culturale.

Cititorii atenți, cari sînt osîndiți să urmărească anumite răspunsuri «polemice» în ton trivial sau chiar studii despre «două culturi» sau mai multe, descoperite de cei cari n'aū nici-una, — ne vor înțelege și ne vor da dreptate. Dacă polemica este luptă, iar lupta un element de viață și de progres; dacă pana este armă a culturii și cel ce-o poartă, ostaș al ei, — apoi asemenea ostași trebuie să poarte lupte loiale, cu arme curate, spre a fi socotiți drept ceea-ce se pretind. Dar ce luptă este aceea în care provocatul și biruitul îți răspunde cu provocări la duel întîrziate, ca să te poată insulta pe urmă cu cea mai rușinoasă lipsă de cuviință literară și socială? Ce fel de arme sînt batjocurile de mahala, neadevărurile sfruntate, atacul caracterului cuiva?

De sigur că «stilul e omul», prin urmare un stil trivial descoperă pe omul de aceeași speță. Iar un om trivial n'are ce căuta în polemicile literare, căci lipsindu-i cultura și talentul de cari pizmuește pe cei ce le aū, le va înlocui cu analfabeția culturală și cu injuriile.

Intre scriitorii adevărați, polemicele pot fi cît de aprinse, cît de violente, ele totuși nu vor trece nici odată granițele bunului simț și buneii educațiuni. Dimpotrivă, analfabetul cultural, care ieri te slăvia cu propria-i semnătură, astăzi te va stropi cu noroi... tot el. Cazuri concrete sînt din nenorocire prea multe; nu mai e nevoie să le arătăm. Ni se face și silă numai amintindu-ni-le.

Dar scopul acestor rînduri nici nu este să discutăm «cazuri concrete», precum scopul profilaxiei medicale este prevenirea boalelor și nu leuirea cutărilor pătimași de ele. Iar pentru a preveni o boală, fie și literară, cel dintîi lucru ce se cere este să o denunți și să izolezi pe bolnavi de lumea sănătoasă. De aceea ne-am și hotărît a spune pe numele ei adevărat boalei de care sufăr unele reviste ce «combat» mereu cînd pe unul cînd pe altul dintre cei lăudați odată de ele: această boală este o adevărată analfabeție culturală, de care sufăr în mod firesc preinșii «scriitorii» lipsiți și de talent și de școală. A-i lua în serios, pe unii ca aceștia, ar însemna a te expune contagiunii insultelor. Astfel, odată pentru totdeauna, să se știe: nu răspundem,

din principiu, atitudinilor provocatoare ale analfabeției, ci vom urma să izolăm pe bolnavi, demascându-i ori de câte ori boala lor se manifestă în public. Incolo, pot scrie ce vor pofti: nu-î vom căuta în baracele unde-și îndură patima și nici nu vom întemeia, în propriile noastre pagini, vr'o «societate de salvare» care, atribuindu-le analfabeților culturali o importanță pe care n'o merită, i-ar scăpa de ridicol.

Deci, poftă bună, domnilor de soiul lui O. C. T.=A. B. C. Tăslăuanu! Puteți urma cu injuriile, căci, din nenorocire pentru noi, nu există nici un fel de «societăți pentru protecția literelor», iar de când cu societățile pentru protecțiunea blajinelor dobitoace ale Domnului, mîinate astăzi de vizitiile umane, instinctele oamenilor brutali, ce se improvizează conducători ai opiniei publice, e firesc să se manifeste pe aceste tărîmuri.

I. SCURTU.

POSTUME. *)

NU-Î CHIN

*Nu-î chin măi strașnic ce frămînta,
În nopțile tîrziu de vară,
Ca gînduri ce colînda, negre,
Și'tr lasă 'n inimă porară,*

*Ca inspirațiile care
Se sting din suflet câte una,
Cum rupe vîntul floricele,
Cum roade vircolacul luna.*

*) D-l Georgescu, prieten înțelegător al unui tînăr poet de mult talent, stins din nenorocire prea de vreme, ne trimete aceste două poezii prea drăgălașe, cu următoarele rînduri:

«Anul trecut a murit neștiut de nimeni, necunoscut de nimeni, doar de cîți-va amici int mi cari l'au admirat în diferite ocaziuni, tînărul poet C. Sechean, de fel din Moldova. Era slab, cînd l'am cunoscut. Avea ochii verzi înveliți într'o veșnică visătorie. A urmat conservatorul de Artă dramatică și se afirma un talent. Maestru Notara ținea la el măi mult ca la toți, căci era notolit

ÎN SERARE

*După făgetu 'nmarmurit,
Aprins se trage soarele,
Și 'n jocul ultimelor raze,
Zîmbesc duios ogoarele.*

*La hanul cu trei plopi în poartă,
La hanul Cătarului,
Ferestrele's învăpăiate,
Ca de lumina jarului.*

*Doiniri și chiote din gura,
Se sparg de coama dealului,
Uncheșii mîna bouleni,
Din pasul greu al calului.*

*Prin znopt de grîă tresaltă glasul
Tîrziă al pitpalacului,
Iar din cuibarele de trestii,
Răsare știma lacului.*

C. SECHEAN

G A Z E T A R U L

A fugit de la liceul din Craiova, din clasa a patra, și a venit la București. A fugit, — pentru că se plictisise de atita carte, și, mai cu seamă, pentru că nu mai putea suferi teoremele din geometria în spațiu. Cu partea literară o mai ducea cum o ducea, dar cu matematica — s'ö iea dracul! De multe ori spunea :

«Profesorii cari au făcut programa analitică au fost niște oameni fără experiență, niște nepricepuți. Matematica e bună numai pentru elevii de la școala comercială; numai ei au nevoie de socotelii. Nouă, liceienilor, ce ne trebuie o știință așa de migăloasă și nefolositoare? De ce să ne trudim creerul, dacă nu vom avea în viață nici un folos în urma acestei frămintări?»

Și începea dezertorul de la liceul din Craiova, pe urmă, să dovească punct cu punct neajunsurile programei cursului secundar, prostiile dintr'însa, și lipsa de pricepere a acelor cari au ticluit-o.

și avea calitățile pe care nu le aveau colegii lui ceilalți. Bătrînul maestru c ta să s'apropie cît mai mult de sufletul lui, și mai nici odată nu pătrîndea pînă'n adîncu'î. Îl întreba cîte ceva aspru. Drept răspuns tînărul zîmbea trist și nu scotea o vorbă. Suferea de piept și era nervos, nu putea să sufere zgomotul. Aceiași boală de care au suferit mai toți visătorii pînă la el. Cînd se așeza să aștearnă o lacrimă saă un zîmbet pe hîrtie, găsea locul cel mai sfios. Pînă în ultimul timp noi n'am știut că el a scris ceva în viața lui.»

Se înțelege, fostul elev Mișu Georgescu dezvăluia, cu acest prilej, o programă minunată, din care lipsea științele naturale, fizice, chimice și matematica; lipsea limbile moarte, latina și greaca; lipsea istoria și geografia care nu ne aduc nici un folos practic în viață; lipsea religia care, bine înțeles, e o rușine a secolului în care trăim; lipsea limbile moderne, germana și franceza, de oarece aceste limbi trebuiau învățate numai de aceia cari aveau nevoie, — și rămânea limba și literatura românească, douăsprezece ceasuri pe săptămână, compoziția (un obiect nou, înființat de Mișu Georgescu) patru ore pe săptămână; iar restul timpului, — liber!... Liber, libertate, idealul popoarelor subjugate, idealul întemnițaților, idealul elevului de liceu.

Mișu Georgescu n'avea nici o rudă în București. A, nu! avea o sută de rude în buzunar, adică o sută de lei, dar rudele de soiul acesta le pierzi degrabă, dacă nu le stăpânești bine. Și ce naiba mai faci după ce isprăvești banii? Cu ce mai trăiești? Dar să nu credeți dumneavoastră că Mișu Georgescu a venit așa de florile mărilor în capitala țării. Ferească Dumnezeu! Cînd a plecat din Craiova s'a gândit bine că face acest pas pentru viitorul lui, pe care, ca orice tînăr cu speranțe mari, îl vedea așa de frumos, așa de înfloritor, că imaginația mea n'a fost în stare să-l prevadă, necum să-l priceapă.

Cum a venit în București, a început îndată să-și caute o slujbă. Este drept că nu absolvise clasa a patra de liceu, dar faptul acesta nu a putut fi un motiv care să-l oprească să nu ajungă vîrsta de douăzeci de ani. Din contra, Mișu Georgescu era destul de înalt, destul de spătos, cu mustața mijîndă, inspira o încredere oare-care, și prin urmare era bun de funcționar. Dar nepricepuții de conducători ai țării au pus o stavilă acelor cari cer slujbe: bacalaureatul. Nu se mai primesc la Ministerere funcționari noi nici în slujba de copist, dacă n'au absolvit liceul. Și regula asta, în țara aceasta a regulilor, se păstrează cu atîta sfințenie, în cît este cu neputință să se facă vre-o excepție, — afară numai dacă petiționarul n'are vre-o scrisoare de recomandare, sau dacă nu este ocrotitul cutărui om însemnat.

Mișu Georgescu a alergat dela un minister la altul, de la primărie la poliție, dar toate ușile i-au fost închise în nas. Bietul tînăr! Ce vreți să faceți, dacă n'are nici bacalaureatul, nici scrisori de recomandare? Este drept, însă, că Mișu Georgescu nu plecase din Craiova să-și găsească o slujbă la București, ci mai mult din pricină că simțea în adîncul sufletului lui o chemare neînfrîntă pentru gazetărie. Și dacă își caută acum slujbă, asta o face numai pentru-ca să-și găsească vre-o îndeletnicire pînă la toamnă; căci pe timpul verii,—și

el a venit în București tocmai în acest timp —, gazetele reduc simțitor personalul redacției, din pricina secetei cumplite de cititori. Toamna, însă, cînd mișcarea politică începe să se desvăluiească ca o epidemie îngrijitoare, cînd gazetele au nevoie de cei mai vestiți Ungureni, se schimbă cu totul afacerile. Numărul redactorilor se mărește, tirajul crește, încasările cresc, — totul crește.

După ce a cercetat redacțiile, Mișu Georgescu s'a întors decurajat în odăița lui cu chirie din strada Berzei No. 24. Slujbă — nu, reporter la vre-o gazetă — nu, ce să facă el pînă la toamnă? Cum să-și înmulțească rudele din buzunar? Cu o sută de lei abia poți trăi o lună, dar vara e de trei luni, — la dracu!... Căzu pe gînduri amare. Parcă-i părea rău că plecase din Craiova, dar părerea de rău îi venise prea târziu. S'ar întoarce de unde a plecat, în mijlocul cunoșutilor lui, daș o rușine pe care nu pot s'o pricep îl oprea, îi punea piedică, și nu-l lăsa să plece. N'ar fi voit să cadă învins înaintea de luptă, și asta era o mîndrie care se strecura prin sufletul lui șovăitor, o mîndrie care îi alunga roșeața rușinei de pe obraz. În sfîrșit, s'a hotărît să aștepte pînă la toamnă.

Ce lungi sînt zilele de vară! Și mai cu seamă cînd aștepti o îndreptare a unui rău, sau cînd nădăjduiești să ți se îndeplinească o dorință în care îți pui crezul și bătăile inimii, chiar zilele scurte de iarnă par lungi aproape cit un anotimp. La urma urmei mă mir de ce mai vorbesc eu degeaba, cînd Mișu Georgescu poate nici nu gîndește ca mine. El vrea să se facă gazetar, — ați înțeles? și atita tot Acum, la toamnă, la iarnă, la primăvară, la anul — ei! dar asta nu privește pe nimeni.

Am auzit că sînt și gazetari înnăscuți, minunați în meseria lor, dar Mișu Georgescu are să fie un gazetar născut, de oarece gazetăria nu este pentru dinsul un ideal, ci pur și simplu o meserie aleasă, care îți dă dreptul să interview-ezi pe cutare o'n mare, pe cutare diplomat; care-ți dă dreptul să ieși parte la toate hanchete, — cel puțin așa își inchipuia Mișu Georgescu —, să ridici toasturi; care-ți dă dreptul să te duci gratis la teatru, la operă, la operetă; care îți dă dreptul, în sfîrșit, să-ți arăți și să-ți dovedești obrăznicia și lipsa de bun simț pe toate cărările. Se înțelege ușor că o meserie care îți dă atîtea drepturi este destul de ispititoare. Vai! de acei cari cad victimele cîntecelor de sirenă. Ei ascultă glasul dulce, ademenitor, se încintă de melodiile înălțătoare; dar atunci cînd au crezut că pun mîna pe zînele drăcești ale apelor, sfîrșitul li s'a apropiat, sufletul le rămîne în văzduh, deasupra apei, iar stîrvul cade pradă peștilor iuți și flămînzi.

Gazetăria pentru Mișu Georgescu e un cîntec de sirenă, care îl atrage, îl subjugă, fără să-l cunoască farmecul otrăvit. Deși nu e gazetar încă, și-a făcut totuși două sute de cărți de vizită: *Michel Georgescu — Delachichinețudindeal ziarist, București*, pe care le împarte cu dărnicie fiecărui cunoscut nou.

Vara trecea greu. Ce zile lungi și plictisitoare! Suta de lei, după câteva salturi, sări din buzunar, lăsînd în urma ei numai jale, și o goliciune care ar fi pus pe gînduri pe cel mai nepăsător om. Sufărînta întărește pe om. Cînd cădem într'o apă mare, deși nu știm să înotăm măcar cit un șoarece, dăm din mină și facem eforturi așa de mari, încît învățăm a înota chiar atunci, în preajma înnecului. Cine ne împinge oare să învățăm a înota cu deasila? Firește, nădejdea de a scăpa din ghiarele morții, nădejdea de a eși la mal. În mijlocul verii, Mișu Georgescu care n'avea nici o para chioară în buzunar, trebuia să moară de foame. Însă n'am văzut pînă acum în țara romînească oameni morți de foame, — se înțelege, nu vorbim de țărani, a căror viață puțin ne privește, și căror puțin le pasă dacă mor sub roțile automobilelor nebune, sau dacă mor de foame, sau dacă îi omoară jandarmul cu bătaia.

Mișu Georgescu a început să facă eforturi, să umble încoace și încolo, să pătrundă pe ici pe dincolo, cu alte cuvinte să scape de la moarte, și munca lui, bine înțeles, dacă n'a putut fi răsplătită mai cum se cade, dar cel puțin a fost încununată de un mic succes. Pe un prieten l-a înșelat cu cincî lei, pe altul cu zece, pe altul cu cit a putut; pe un cunoscut cu un schwartz, pe altul cu un capuținer, pe altul cu o cafea cu lapte, etc., și totdeauna, după ce găbășia pe unul cu ceva, îi dădea, — ce vreți să-ți deie? — o carte pe vizită, și făgăduia serviciile sale la orice ziar, orice informație, orice reclamă, însă cu începere de la 15 Septembrie, «la toamnă».

Și cum vă spun, îl vedeam pe Mișu Georgescu umblind de la o cafenea la alta, pe calea Victoriei, pe Boulevard, pe alte străzi, la berărie, numai mi se pare că nu-l prea vedeam des la vre-un restaurant.

Mie nu-mi vine de loc să rîd de Mișu Georgescu, dar imi pare rău că băiatul acesta m'a înșelat odată. Sint vre-o cîți-va ani de atunci. Eū căutam la amiază, ca un nou Diogene, cu felinarul în mină, drumul care duce la nemurire. Mă rog, eram scriitor: un scriitor tînăr, cu speranțe tinere, dar n'aveam nici un volum. Scrisesem doar două schițe și. — hai să-i zicem așa! — o nuvelă. Astăzi văd că două schițe și o nuvelă nu pot consacra pe cineva de mare scriitor, dar pe vremea aceia aveam alte păreri. Umblam cu revistele în care fuseseră publi-

cate schițele și nuvela în buzunar, și cercetam pe la toate cafenelele, în toate ziarele românești și de multe ori chiar și în cele străine, să vedem nu cumva s'a găsit cineva care să strige că eu sînt un talent, sau că schițele și nuvela sînt mici mărgăritare literare, cum credeam eu, — dar degeaba !... Nicî un cuvînt, nicî o părere. Și constatarea aceasta era așa de flureroasă pentru mine, că-mî este cu desăvîrșire greu să vă descriu starea mea sufletească de atunci. Parcă mi se întuneca totul dinaintea ochilor, nicî nu vedeam pe unde merg, și o neliniște mare se zbuclia în inima mea mică cit un pumn. Pierdusem chiar pofta de mîncare. În sfîrșit descurajarea imî cuprinsese pe deplin sufletul. Ei, bine! pe atunci, sînt vre-o cîți-va ani, am făcut cunoștință cu Mișu Georgescu-Delachichinețudindeal, ziarist, în localul cafenelei Boulevard.

Întăi mi-a dat cartea sa de vizită, pe urmă ne-am așezat la o masă, iar eu am poruncit unui chelner să-mî aducă un schwartz. Ne priveam unul pe altul fără să vorbim cine știe ce lucru mare. Cînd sorbeam din schwartz, nu știu cum, dar mi se părea că nu înghit numai eu, ci înghițea și el. Scot tabacherea, fac o țigară, o aprind, încep să fumez. O! doamne, ce e asta? Mi se părea că el scuipă pentru mine. Stați și mă gîndesc o clipă, apoi un gînd bun mă îndeamnă să-l întreb :

«Domnule Delachichinețudindeal, dumneata nu bei un schwartz?»

— Nu, dragă domnule, nu beau schwartz, pentru că mă fac nervos. Un capuținer — da.»

Strig la chelner :

«Un capuținer !

— Și un corn cu lapte» — completează prietenul.

După cum imî era obiceiul, scot revistele din buzunar, în care erau schițele și nuvela mea, și i le dau să le citească. Bietul om! Și flămînd și... să-mî citească schițele.

Chelnerul îmi aduse capuținerul și cornul cu lapte. Luă o bucată de corn și o sorbitură din pahar, mesteca, și nu înghițea dintr'odată, ci înghițea de cinci șase ori în șir, să i se pară pesemne că mînincă mult și se satură.

Un ceas și jumătate vorbirăm despre bucățile mele literare. Căutam să-î explic mai pe larg unele stări sufletești din nuvelă, pe cari nu le deslușisem eu bine; căutam să-î explic de ce am pus pe cutare persoană să intre în acțiune tocmai la sfîrșitul nuvelei, etc. I-am spus apoi că nicî o gazetă n'a vorbit nimic de schițele mele, — dar nu mă țin minte tot ce-am vorbit atunci. Mișu Georgescu imî lăuda așa de mult bucățile literare, încît nicî eu nu știusem pînă atunci cine

sint cu adevărat. Tocmai după vre-o trei ceasuri de vorbă, și după ce Mișu Georgescu băuse două capușinere, mincase o porție de unt și una de salam de Sibiū, tocmai după aceea am priceput și eu cît cîntăresc. Plătii consumația și plecarăm. În calea Victoriei ne-am despărțit. Iată cele din urmă cuvinte ale lui Mișu Georgescu :

«Ai răbdare, domnule, pînă la toamnă. Atunci voi deschide vorba în presă despre dumneata, și voi arăta cît ai fost de nedreptățit. Un talent ca dumneata se cunoaște de la prima frază. Veți vedea unde...»

Nu știu cum se face, dar nu m'am mai întilnit cu Mișu Georgescu. De asemenea nu știu cum se face că gazetele n'aũ început să discute asupra talentului meu.

Îmi vine să cred însă că mare păcat am făcut că m'am lăsat de literatură. Nu pot în ruptul capului să uit cine eram eu pe cînd Mișu Georgescu-Delachichinețudindeal, ziarist, și-a băut capușinerul, a mîncat unt și salam, alătura de mine, la cafeneaua Boulevard.

AL. GH. DOINARU.

TORQUATO TASSO

— DE GOETHE —

ACTUL II. — SCENA I

Un salon

PRINCESA TASSO

TASSO Șovăitor, Princesă, te urmez,
 Și 'n roiū nebun gîndiri dezordonate
 În pieptul meu acuma se frămîntă!
 Mă chiamă parcă 'ncet singurătatea
 Cu glasu-î blînd : «O, vino și 'ndoiala
 Din pieptul tău departe voiū goni-o!»
 Ci eu de-arunc asupra-ți o privire
 Și-urechea mea de-ascult'al tău cuvînt,
 O nouă zi în jurul meu răsare
 Și mă desfac de propria-mi ființă.
 Ți-o spun curat, că omul ce-a venit
 Așa de-odată-aicia, cu cruzime
 Din visul meu frumos m'a deșteptat!
 Frumosu-î graiū și toată-a lui purtare
 M'atinse-așa de-adînc, că simt din nou

- In mine-o ființă dublă și din nou
 Mă aflu 'n luptă grea cu mine însumi.
- PRINCESA Dar nu se poate ca un vechiū amic
 Ce-atita timp a fost rătăcitor,
 Să fie 'n clipa sfint'a revederii
 Intocmai cum a fost și altădată.
 De fapt rămîne-acelaș; vei vedea,
 Să stăm puțin aicea împreună,
 Și toți să fim de-acord, pîn' ne-a uni
 Din nou aceiași bună armonie.
 Atunci cînd el măi bine va putea
 Să vază ce-ai făcut în vremea asta,
 Și el fără 'ndoială te va pune
 Alătura de-acel poet ce-î pare
 Acum pe lingă tine-un uriaș.
- TASSO O, lauda adus'acelui mare
 Poet m'a bucurat, Princesa mea!
 E-o mare mîngăere să auzi
 Că laudă cineva pe-un om pe care
 Il ai mereū nainte-ți drept model;
 Putem gîndi și noi așa în taină:
 «De poți s'atingi valoarea lui în parte,
 Și slava lui de-asemeni vei atinge-o.»
 Aceea ce m'atinse pînă 'n suflet,
 Și toată ființa încă 'mî stăpînește,
 Sînt chipurile-acestei lumi ce pururi —
 Imensă și în plină viețuire —
 Se 'n vîrte 'n jurul unui singur om
 Cuminte și puternic, împlinindu-și
 Cărarea ce i-arată semizeul!
 Cu sete ascultam și culegeam
 Cuvintele acestui om dibaciū.
 Dar, vai! cu cît îl ascultam măi mult,
 Cu-atît scădeam mereū în fața mea,
 Și mă temeam să nu dispar ca Echo
 Prin stînci, și să mă sting ca o suflare.
- PRINCESA Și totuși măi nainte tu păreai
 Că simți așa de bine cum se caută
 Poeții și eroii între ei.
 Și nici odată nu-s invidioși!
 E mare-un fapt ce-î demn de-a fi cîntat, —
 Dar ce frumos e'n cîntec să-l slăvești,
 Cu 'ntreaga lui frumsetă și putere!
 Din sinu-acestui stat te mulțamește

In pace să privești, ca de pe țârm,
 La curgerea cea repede a lumii.
 TASSO Și n'am văzut aici întâia oară
 Ce bine răsplățiți pe omul brav?
 Venii aici, copil neiscusit,
 Cind marile serbări păreau că fac
 Un centru de onoare și lumină
 Din ăst oraș. O Doamne, ce privești!
 Intinsul loc în care-avea să șadă,
 In toată strălucirea, bărbăția
 Era cuprins pe margini de-o mulțime
 Cum n'a mai fost supt soare alt-asemeni.
 Erau femei frumoase de minune,
 Și cei dintiū bărbați din vremea noastră.
 Priviai uimit această lume-aleasă.
 Se tot striga: pe toți i-aduse țara
 Ea singură, — peninsula cea strîmtă
 Formează-aici augustul tribunal
 Ce n'are 'n lume seamăn și 'ncunună
 Virtutea, vrednicia și onoarea.
 Și n'ai să vezi nici unul să roșească
 De cel ce șeade-alătura de el,
 Și 'n urmă 'mprejmuirea se deschise,
 Sar caii-aici, sclipesc aprinse scuturi
 Și dau asalt și sun-atîtea trîmbiți,
 Și colo sulii iuți sclipesc zburînd
 Și mi de căsci răsună supt loviri,
 Și nori de praf ascund supt ei pe 'nvinși.
 Și slava biruinții o 'nvelesc.
 O, lasă-mă, te rog, să trag o pinză
 Naintea-acestui orbitor tabloū,
 Să nu mai simt nimicnicia mea
 In clipa asta sfintă și frumoasă.

PRINCESA De-ți dete-acea mulțime-un nou curaj
 Și-acele fapte mari te ațîțară,
 Amicul meu, în vremea asta eū
 Răbdarea 'ndată te-aș putea 'nvăța.
 Serbările de tine lăudate
 Ce-au fost cîntate-atunci și anī in urmă —
 Eū n'am văzut aceste sărbători.
 In locu-ascuns în care-abia 'nterrupt
 Răzbia ușor și ultimul ecoū,
 Aveam de suferit atîtea chinuri
 Și-atîtea gînduri triste m'apăsau
 Cu aripi largi; icoana neagr' a morții

Piutia de-asupra mea și mi-ascundea
 Vederea lumii veșnic schimbătoare ;
 Și nu plecă decît încet-încet
 Lăsîndu-mă să văz ca printr'o piuză
 Multiplele colorî ale vietii.
 Vedeam mișcări și forme înoite.
 Din trista mea odaie de durere
 Ieșii întîia oară și atunci
 Veni vioaie, plină de viață
 Lucreția-aducîndu-te de mîna.
 Și cel dintîi străin ce-l întîlnii
 În noua mea viață tu ai fost.
 Și 'n suflet: noii speranțe-mi încolți
 Și pîn'acum noi nu ne-am înșelat.
 Și eu orbit de-atîta strălucire,
 De-acest virtej de lume turburat,
 Și-adînc mișcat de-o patimă nebună,
 Mergeam tăcut de sora ta alături
 Prin triste coridoare de palat ;
 Apoi intrai în camera în care
 Indată 'n fața noastră ai răsărit :
 Ce clip' a fost aceea pentru mine !
 Precum prea milostivul Dumnezeu
 Il vindecă pe omul rătăcit,
 Așa și eu de orî ce fantezie
 Și de-orî rătăcire, vindecat
 De-o singură privire-a ta am fost.
 Pe cînd dorința mea mai înnainte
 O mie de obiecte urmăria,
 Intrai în mine-atunci întîia oară,
 Și ce să vreaî anume învățai :
 Așa 'n nisipul mării în zadar
 Se caută un rar mîrgăritar
 Ce stă ascuns în tainicu-î lăcaș.
 Frumosul timp atuncea începu
 Și ducele de nu ne lua atunci
 Pe sora noastră, anii s'ar fi scurs
 De apururea 'n acelaș farmec blînd ;
 Dar azi ni-î dor de-acea natură bună,
 De pieptu-î plin de viață și putere
 Și mai ales de spiritu-î fecund.

TASSO

PRINCESA

Trad. de C. F.

MARK TWAIN

ÎNSEMNĂRI DIN PARIS. ¹⁾

Parizianul călătorește foarte puțin, nu cunoaște altă limbă decît a sa, și nu citește decît literatură franceză. Are spiritul foarte strimt și prea înfumurat. Cu toate acestea nu trebuie să fim așa de aspri. Sint francezii cari cunosc și altă limbă decît a lor, și anume — băieții de la otel. Între altele, cunosc limba engleză. O vorbesc, dar n'o înțeleg. Se prefac mai mult c'o înțeleg, dar nu pot pronunța o frază engleză care să aibă vre-un înțeles oare-care. Ei cred, ba chiar pretind c'aū fost înțeleși. Ei, bine! — nu. Iată o convorbire pe care am avut-o c'o astfel de creatură. Am însemnat-o de atuncia pe un carnet, să pot păstra textul întocmai:

Eū. — «De unde ați adus aceste portocale așa de frumoase?».

El. — «Altele. Foarte bine. Mă duc să caut».

Eū. — «Nu, nu-ți cer altele. Vreaū să știi numai de unde le-ați adus, unde aū crescut.»

El. — «Da». (*Cu un aer de siguranță*).

Eū. — «Poți să-mi spui de unde le-ați adus?».

El. — «Da» (*foarte amabil, dar cu energie*).

Eū (*descurajat*). — «Sint niște portocale minunate!».

El. — «Noapte bună, domnule». (*se retrase salutînd și părea foarte mulțămînt de dînsul*).

Copilul acesta ar fi putut foarte bine să învețe englezește, dacă 'și-ar fi dat osteneala măcar cît de puțin, dar era Francez și nu vroia. Cită deosebire este între poporul francez și poporul nostru! Aî noștrii caută să profite în orice timp, prin orice mijloc. Sint cițiva oameni așa ziși protestanți francezi la Paris, cari și-aū construit o biserică foarte frumoasă, pe una din marile alee ce pleacă de

¹⁾ **Nota traducătorului.** — Aceste impresii asupra Parizienilor aū făcut mult sînge rău Francezilor. Gabriel de Lautrec, unul dintre traducătorii lui Mark Twain în franțuzește, spune că cea mai bună dovadă că francesul învață și alte limbi este însuși faptul că îl traduce un Francez. Pentru noi Romîni, după ce citim schița aceasta, Mark Twain are o altă importanță. Ni se pare că Twain nu e American, ci Romîn curat. Și iată de ce. El călătorește în Franța și se miră că Francezii nu vorbesc cu el englezește. Mă rog, întocmai ca Romînul care s'a dus la München și care nu-și știa decît limba lui. Neavînd cu cine să se înțeleagă, turios, rostește plin de indignare: «Măi, da proști mai sint Nemții; nu știu ni i romînește măcar!» Să mă ierte Mark Twain, dacă vrea.

la Arcul de Triumf, protestanți cari și-au propus să asculte vorbele sfinte și predicile alese în dulcea lor limbă franceză, pentru a fi fericiți. Dar n'au putut reuși cu acest viclesug. În fiecare Duminică, Englezii vin cei dintâi la biserică și ocupă toate locurile. Cînd preotul se scoală pentru a predica, vede biserica plină de credincioși străini, serioși și atenți, fiecare avînd cîte o cărticică în mîni, legată în marochin, parc'ar fi o bibliu. Aparențele însă, de multe ori înșală. În realitate, aceste cărticele sînt niște dicționare franco-engeze, cari, după formă, după legătură și după mărime par tocmai niște biblii. Și acești Englezi vin aici să învețe limba franceză. Templul a fost numit: *biserica cursurilor gratuite de limba franceză*.

Dealtmîntrelea, asistenții trebuie să se trudească a pricepe înțelesul cuvintelor, și nici să nu se mai gîndească că s'ar putea instrui. Căci am aflat că o predică franțuzească e ca și un discurs franțuzesc. Niciodată nu se vorbește despre o întîmplare istorică, ci mai mult despre timpul acelei întîmplări. Dacă nu știi datele, n'ai priceput nimic din ceia ce ascuți. Un discurs, în Franța, se rostește cam așa:

— «Iubiți cetățeni, frați și membri nobili ai iubitei și sublimei noastre națiuni, să nu uităm că 10 August ne-a scăpat de prezența rușinoasă a spionilor străini, că 5 Septembrie s'a desvinovățit el însuși în fața lui Dumnezeu și a umanității, că 18 Octombrie conținea sămînța propriei sale pedepse, că 14 Iulie a fost vocea puternică a libertății care a proclamat reînvierea unor vremuri nouă, și care a chemat popoarele subjugate de pe pămînt să privească cu uimire la poporul Francez, și să ieie exemple. Și să nu uităm pagubele noastre veșnice dacă n'ar fi fost omul de la 2 Decembrie, — și declarăm cu îndrăzneală, cu acea îndrăzneală cunoscută a Francezilor, că, fără dînsul, istoria n'ar păstra pe 17 Martie, pe 12 Octombrie, pe 19 Ianuarie, pe 22 April, pe 16 Noembrie, pe 30 Septembrie, pe 2 Iulie, pe 14 Februarie, pe 29 Iunie, pe 15 August, pe 31 Mai; și că, fără dînsul, Franța noastră nobilă și fără pereche, ar fi avut un calendar fără nici o importanță pînă astăzi.»

Am ascultat o predică franțuzească, care se sfîrșea cu aceste cuvinte elocvente și ciudate:

«Fraților, împrejurări triste ne fac să ne amintim de omul de la 13 Ianuarie. Fără dînsul n'ar fi fost 13 Noembrie, — spectacol așa de trist. Crima de la 16 Iunie nici n'a existat. Numai lui îi datorim noi pe 3 Septembrie și pe nenorocitul 12 Octombrie. Oare vom fi, dumneavoastră și eu, și toți aceia cari respiră, recunoscători lui 13 Ianuarie, care s'a supus morții? Da fraților, numai lui îi datorim ziua,

care n'ar fi venit niciodată fără el, — binecuvîntata zi din 25 Decembrie.»

Ași putea să dau niște explicații, pentrucă mulți dintre cetitorii mei au nevoie de așa ceva. Iată: omul de la 13 Ianuarie este Adam. Spectacolul trist de la 13 Noembrie este alungarea lui din rai. Crima de la 16 Iunie este moartea lui Abel. Intimplarea de la 3 Septembrie este trimiterea în exil a lui Cain. La 12 Octombrie potopul a acoperit cele mai înalte virfuri de munți, etc.

Cînd vă veți duce la biserică, în Franța, luați și un calendar, — adnotat, bine înțeles.

IVAN TURBINCA.

BJÖRNSTJERNE BJÖRNSON

VÎNĂTORUL DE URȘI

În tot satul nu se găsea un băiat mai mincinos ca feciorul cel mare al păstorului. Nu-i vorba că era și la citit tare meșter — asta se 'nțelege — și țeranilor le plăcea mult să asculte cele ce citea el. Dar el cînd vedea că a găsit ceva care le place, atunci începea să înădească minciuni, atîta cit credea el că se trec. Tare-i plăcea însă să le povestească despre oameni puternici și despre dragostea ce se sfirșia cu moarte.

Cînd băgă păstorul de seamă că treeratul la arie merge tot mai încet, căută să afle care-i pricina și îndată găsi pe Thorvald care spunea povești oamenilor. Cînd se scoaseră prea puține lemne din pădure, iarăși căută păstorul să afle pricina și iarăși găsi pe Thorvald spunînd la povești.

— «Astea trebuie să se sfirșească odată», își zise păstorul și dete băiatul la școală.

Acolo se duceau numai copiii de țărani: păstorul socoti însă că ar fi prea scump să-și ia un preparator acasă, numai pentru un băiat.

Nici opt zile nu trecuseră de cînd Thorvald se ducea la școală și un camarad de-ai lui veni acasă, mai galben ca un mort, și spuse că a văzut pe necuratul mergînd pe drum.

Un altul, mult mai palid, veni repede zicînd că a văzut, cu ochii lui, un om fără cap coborîndu-se la malul mării, unde se aflau luntrile, și jucîndu-se cu lopețile lor. Ceia ce fu însă și mai rău, fu cînd

micul Knud Pladsen și surioara lui se întorseseră înapoi, într'o seară când voiaū să se ducă acasă, venind în goana mare și țipind; ei spuseră că au văzut ursul sus în pădurea din ograda păstorului; ba mica Marit îi și văzuse ochii lui cei verzi scinteind. Trebuie să știți că învățătorul se supără grozav de data asta și lovind cu linia 'n masă murmură:

— «Ce dracul — Doamne iartă-mă — le-o fi mai venit și copiilor ăstora!»

— «Care mai de care își pierde tot mai rău capul, se prostește tot mai mult — zise el —; în fiecare tufă se leagănă o măgăoae; după fiecare luntre șade câte un uriaș de mare și clatină din cap la voi, iar ursul pleacă să se plimbe în însuși mijlocul iernii». «Nu mai credeți în Dumnezeu și în legea creștinească» — zise dînsul — «sau credeți numai în tot felul de drăcii, în puterile neînchipuite ale întunericului, în faptul că pleacă ursul să se plimbe în mijlocul iernii?»

Peste puțin însă se liniști și întrebă pe mica Marit, dacă într'adevăr nu îndrăznește să se ducă acasă.

Micuța scinci, apoi zise plîngînd că așa ceva e peste putință.

Atunci învățătorul zise, ca Thorvald, care era cel mai mare dintre cei ce rămăseseră, să se ducă cu dinsa pînă acasă.

— «Ba, nu, că el a văzut ursul — zise Marit — el ne-a spus!»

Thorvald se piti la locul lui, făcîndu-se ghem, mai ales că învățătorul se uita mereu la dînsul, tot mîngîindu-și linia cu mîna stînga.

— «Ai văzut tu ursul?» întrebă el liniștit.

— «E foarte adevărat că argatul, cînd s'a dus la vînătoare, a dat peste un culcuș pentru iarnă al ursului, sus în pădurea parochiei», zise Thorvald.

— «Tu, ai văzut *tu* ursul?»

— «Nu era numai unul, ci doi mari și poate încă doi mai mici, pentru că urșii cei bătrîni țin, de obicei, iu vizuină și puii de anul trecut și din hăl-an».

— «I-ai văzut *tu*?» întrebă iarăși învățătorul, tot mîngîindu-și linia. Thorvald tăcu o clipă.

— «Vezi bine că am văzut ursul pe care l'a împușcat Lars Vînătorul anul trecut».

Atunci învățătorul făcu un pas către dînsul și-l întrebă, atît de liniștit în cit băiatului i se făcu frică:

— «Ai văzut *tu* urșii, colo în deal, în pădurea parochiei, te 'ntreb?» De astă dată Thorvald nu mai răspunse nimic.

— «Poate că-ți aduci aminte că te-ai cam înșelat de data asta?»

întrebă învățătorul, apucându-l de gulerul hainei și așezându-se lângă dînsul cu linia ridicată.

Thorvald nu scoase graiū, iar ceilalți copii nici nu 'ndrăzniră să se uite într'acolo.

Atunci învățătorul zise mînios: Foarte urit din partea unui fecior de păstor să mintă; și ceia ce e și mai urît din partea lui, este că învață și pe niște bieți copii de țaran să mintă!»

Și astfel scăpă băiatul numai cu atît de data asta.

Dar a doua zi (învățătorul fu chemat la păstor, iar copiii rămaseră singurî) cea d'întîi care rugă pe Thorvald să mai povestească ceva despre urs, fu Marit.

— «D'apoi că tu te 'ngrozești atîta!» zise Thorvald.

— «Parcă nu vorbesc și eu de-așa ceva», răspunse ea și se duse lângă frate-său.

— «Să credeți că acum tot o să-l împuște» zise Thorvald, dînd din cap. «A și venit unul în sat și ăsta știu că-î harnic de urs!»

— «Cînd a auzit Lars Vinătorul de culcușul urșilor din pădurea parohiei, o, ho! a pornit, peste șapte sate, cu o pușcă grea ca piatra morii din deal și lungă cit de-aici pînă colo la Haus Volden».

— «Tocmai atît de lungă?» repetă Thorvald — «da, e lungă tocmai cit de-aici pînă la scaun!»

— «Tu ai văzut-o?» întrebă Ole Böen.

— «Am văzut-o?» Eheî, băete, doar amîndoi am curățit-o! Ș'apoi trebuie să știî că la așa treabă nu ia el pe orîce nătăfleț!»

— «Eū, se 'nțelege, că nici n'o puteam mișca din loc, dar asta nu face nimic, frecam doar cocoșul și să știî tu că asta nu-î lucrul cel mai ușor».

— «Unii spun că de-o vreme 'ncoace pușca asta nu mai nimerește așa de bine», adăogă Haus Volden, lăsîndu-se pe spate și țînîndu-se cu picioarele de talpa băncii.

— Da, și asta-î de cînd Lars a tras într'un urs adormit colo la Osmarken. De-atunci clențene de două orî și nu ia foc, iar a treia oară trece pe de-alături».

— «Da, da, de cînd a tras într'un urs adormit», ziseră fetele.

— «Zmintitul», adăogară băeții.

— «Nu-î decît un mijloc ca s'o lecuiască de așa ceva», zise Ole Böen — și anume trebuie să-î vîre un șarpe viu în țavă.

— «Da, parcă asta n'o știe toată lumea», strigară fetele; ele do-reau să audă altceva nou.

— «Acum e iarnă și nu se găsesc șerpî; d'aia și Lars nu prea are nădejde în pușcă», zise Haus Volden gînditor.

— «Poate o fi avind de gînd să ia pe Niels Böen cu el?» întrebă Thorvald.

— «Da», răspuse băiatul de la Böen, care de bună seamă că trebuia să știe mai bine — dacă l'ar lăsa mama și sora! «Tata a murit tocmai din lupta pe care a avut-o anul trecut la stîna cu ursul. Ș'acuma, vezi că nu mai aū pe nimeni acasă, afară de Niels».

— «Ce, e așa de mare primejdie să te duci la urs?», întrebă o fetiță.

— «Primejdie?» zise Thorvald. — «Ursul are minte cît zece inși și puterea cit doisprezece».

— «Da, par'că noi nu știm toate astea?», adăogară fetele iarăși; doreaū să audă în fine ce-va nou.

— «D'apoi Niels samănă lui tată-său și de aceia tot o să se ducă cu cei-l'alți la urs».

— «Da, vezi bine că se duce», zise Ole Böen». «Azi de dimineață, înainte de a se fi deșteptat cine-va din toată curtea, am văzut eū pe Niels Böen, pe Lars Vinătorul și încă pe unul, urcaū la deal, toți cu puștile». Și m'aș mira mult de nu s'ar fi dus la pădurea parochiei».

— «Era de cu noapte tare?» întrebără copiii în cor.

— «Ehei, înainte de a începe cocoșii să cînte de ziuă, că eū m'am sculat înaintea mamei de-am făcut focul».

— «Da' Lars era cu pușca cea lungă?» întrebă Haus.

— «Eū de unde știū? Da' aia pe care o avea, era cît de-aici pînă la scaun de lungă».

— «Măi, da' mincinos mai ești!» zise Thorvald.

— «Par'că n'ai spus tu singur că era așa de lungă», răspuse băiatul.

— «Ba nu, că pușca cea lungă pe care am văzut-o eū, n'o mai folosește».

— «Orî cum, asta pe care o avea acum era așa de lungă ca de-aici și pînă aproape la scaun».

— «Așa?» «Atunci să bagî de seamă că tot a luat-o cu el».

— «De, și cînd te gîndești că acum sînt în deal la urși, zise Marit.

— «Te pomenești că tocmai acum s'or fi luptînd cu ei!», zise Thorvald.

Se făcu apoi o tăcere adîncă, aproape solemnă.

— «Mi-se pare că mă duc și eū într'acolo», zise Thorvald luîndu-și căciula.

— «Da, da, să mai afli cîte ceva», strigară ceilalți și iarăși fu viață și mișcare mare în școală.

— «Dar învățătorul?» întrebă Thorvald și se opri o clipă.

— «Ce-î cu asta? doar tu ești băiatul păstorului», zise Ole Böen.

— «Ia să 'ncerce el doar să pună mâna pe mine...!» răspunse Thorvald după o clipă de tăcere adincă.

— «Ai da și tu 'n el?» întrebă ceilalți nerăbdători.

— «Cine știe?» zise Thorvald clătinind din cap și ieși.

Copiii crezură că s'ar cădea să mai citească o leacă, pînă ce s'o înapoia Thorvald, dar nici-unul nu putu să stea cu ochii 'n carte, că mereu trebuiau să tot vorbească de urs. Care mai de care prevestea cum o să se 'ntimple. Haus făcu rămășag cu Ole că pușca lui Lars n'a luat foc și că a pus ursul ghiara pe el. Micul Knud Pladsen fu de părere că toți au pățit-o și fetele se dădură de partea lui. Tocmai atunci însă venea Thorvald.

— «Haideți să mergem!» zise el, abia ținindu-și respirația.

— «Dar învățătorul?» întrebă unii.

— «Ducă-se dracului! «Ursul, ursul!» și nu mai putu zice nici-un cuvînt.

— «E împușcat?» întrebă unul încetinel, pe cînd ceilalți nici nu mai suflau.

Thorvald abia mai găfîia de oboseală, apoi se ridică și suindu-se pe bancă azvîrli căciula în sus, strigînd:

— «Haideți să mergem, cînd vă zic! «Eû răspund de toate!»

— «Dar unde să ne ducem?» întrebă Haus.

— «Ursul cel mare a fost adus în vale; ceilalți sînt tot acolo în deal». Niels Böen e rănit zdravăn, căci pușca lui Lars n'a nemerit și urșii s'au năpastit asupra lui. Băiatul care era cu dînșii a scăpat, fiind-că s'a trîntit la pămînt și s'a făcut mort, așa că urșii nici nu s'au atins de el. Indată ce Lars și cu Niels au răpus urșii lor, au împușcat și pe-al băiatului!»

— «Ura! Ura!» strigară și fete și băeți deodată și sărînd peste bănci, o tuliră pe usă și în goana mare porniră peste cîmp și prin pădure la casa lui Böen. Și se duceau de par'că n'ar mai fi fost nici picior de învățător în toată lumea!

Peste puțin fetele începură să se vaete că nu mai pot de picioare, dar băeții le luară între ei și se duseră mereu tot înainte.

— «Să vă păziți și să nu-l mișcați! Cîte-odată se întimplă de înviază ursul», zise Thorvald.

— «Taci?» I-adevărat?» întrebă Marit.

— «Da, se trezește iarăși; d'aia vă spun să vă păziți». Și se tot duceau mereu înainte.

— «De zece orî a tras Lars cu pușca în ursul cel mare pînă ce

l'a doborît» începu el iarăși. «Inchipuiți-vă, de zece orî!» Și porniră și mai repede; mereu tot înainte.

— «Și de optsprezece orî a tras Niels cu cuțitul într'insul pînă să-l pună la pămînt!»

— «Doamne, ce urs!»

Alergau acum așa de tare, încît curgea nădușala șiroae de pe ei. Iată-î în fine ajunși! Ole Bøen împinse de ușă și intră, cel d'întîi înăuntru.

— «Păzește-te!» îi strigă Haus de pe urmă. După aceea venea Marit și cu o fetiță pe care Haus și Thorvald le luaseră între dinșii, iar după ele Thorvald care nu mai înainta, ci se oprise pentru ca să observe mai bine.

— «Ia te uită ce de singe!» zise el către Haus.

Ceilalți nici nu știaū dacă le-ar veni la socoteală să intre înăuntru.

— «Il vezi?» întrebă o fată pe un băiat care era lîngă dînsa și stătea în ușă.

— «Da, e cît calul căpitanului de mare!» răspunse el și începu să spună mai departe:

— «Mă, era legat cu lanțuri de fier și tot rupsesese pe cele de la picioarele de dinainte! Se vedea bine că tot nu murise; și curgea sîngele din el, mă, ca un riū!»

Nici vorbă că erau minciuni. Cînd văzură însă ursul, pușca și pe Niels care stătea într'un colț cu rănile pe care i-le făcuse namila, legate, și cînd auziră pe bătrînul Lars Vinătorul povestind cum s'au întimplat lucrurile, le uitară pe toate. Ascultaū și priveaū cu atîta poftă, în cît nici nu băgară de seamă că se apropia cine-va pe la spate și începuse și el altă poveste care suna cam așa:

— «Stai, c'o să vă învăț eu minte să mai plecați de la școală fără voe!»

Un țipăt de groază se ridică de-odată și toată crila de copii o tuli de fugă, și nu știură cînd ieșiră pe ușă și pe poartă și-o întinseră la drum.

Indată se păru că o mulțime de ghemuri negre se rostogoleaū care mai de care mai repede peste cîmpul albit de zăpadă.

Și cînd învățătorul, abia purtat de bătrînele-î picioare, se apropia de școală, auzi de departe cum gongăneaū, citind lecțiile, de răsunaū toate colțurile.

Da, și fu o zi de sărbătoare, cînd vinătorul de urși se duse acasă. Această zi se desprinsese în lumina soarelui și se pierduse în ropot de ploae — dar acestea sînt, de obicei, zilele care aduc mai mult rod.

Trad. după original, de D. N. CIOTORI.